

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 8 від
«31» липня 2024 р.

СУЧАСНІ МЕТОДИ І ТЕХНІКИ ПСИХОТЕРАПІЇ.
ІНТЕГРАЦІЯ І ДІАЛОГ

СИЛАБУС

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>80</u>	<u>120</u>	<u>2</u>

1. Загальна інформація про викладача (лектора, асистента).

Великодна Мар'яна Сергіївна

Кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології ЗФУУ

Dr. Alexandr Lupis – PhD, клінічний психолог (США), запрошений лектор Зігмунд Фройд Університет Україна.

Контактна інформація: e-mail: mariana.velykodna@usfu.edu.ua

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» відводиться **120** годин **4** кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 2 семестру на 1-ому курсі навчання.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» є складовою частиною дисциплін циклу вибіркових дисциплін, його вивчення передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки висококваліфікованих фахівців – здобувачів магістерської освіти з психології, зокрема опанування системою знань про основні наукові психотерапевтичні підходи, їх теоретичне обґрунтування та можливості інтегративного застосування.

Пререквізити:

Для опанування цієї дисципліни студенти мають прослухати курси:

- Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії
- Філософія освіти та інноваційні методи викладання психології – розуміння основ педагогіки та сучасних підходів до навчання.
- Організація наукових досліджень – навички проведення досліджень та критичного аналізу наукової інформації.
- Загальна та диференційна психопатологія – основи психопатології для розуміння психологічних розладів.
- Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика – методи діагностики психічного стану пацієнта.
- Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії – ознайомлення з підходами до терапії, що використовуються в сучасній психологічній практиці.

Постреквізити:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання та навички у наступних предметах і професійних практиках:

- Доказова практика в психології і психотерапії – оцінка ефективності терапевтичних втручань на основі наукових даних.

- Групові методи в психотерапії – використання інтегрованих підходів у роботі з групами пацієнтів.
- Кризові інтервенції в психологічній практиці – застосування психотерапевтичних технік для надання допомоги в кризових ситуаціях.
- Травмотерапія та кризове консультування – робота з пацієнтами, що пережили психологічну травму.
- Науковий семінар – аналіз та обговорення сучасних наукових досліджень у сфері психотерапії.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» є основні наукові психотерапевтичні підходи: кластер шкіл психодинамічного напрямку, когнітивно-поведінковий підхід, системно-сімейний напрямок, екзистенційно-гуманістичний напрямок; історія їх виникнення та формування; основні концептуальні положення вказаних напрямків; дослідження в психотерапії, з урахуванням методології та основних дослідницьких парадигм.

Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 1 курсі, на вивчення якої відводиться 120 годин.

6. Призначення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна полягає у формуванні у студентів знань, навичок і компетенцій щодо психологічних методів різних парадигм, які застосовуються в процесі психологічного консультування та психотерапії, розуміння їхніх дієвих факторів та принципів, а також можливостей інтеграції. Зміст програми відповідає нормативним вимогам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра психології.

7. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців, які мають глибокі знання в галузі теорії та практики у сфері психології та психотерапії; фахівців, які вміють проводити психодіагностичну роботу в динаміці застосування відповідних доказових методів психотерапії, спрямованих на надання психологічної (психотерапевтичної) допомоги різним категоріям клієнтів; які вмають уявлення про доречність і доцільність інтеграції певних методів .

8. Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» є:

- сформувати систему знань про теоретичні, методологічні та практичні основи науково-доказових психотерапевтичних напрямків; уявлення про класифікації

та концептуальні положення різних психотерапевтичних підходів та основні дієві фактори; механізми змін при їх застосуванні;

- сформулювати та розвинути вміння застосовувати відповідний напрямку діагностичний та дослідницький інструментарій, притаманний певному психотерапевтичному підходу;

- сформулювати здатність і готовність подальшого розвитку в певному напрямку та впровадження якісних наукових досліджень.

8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- основні напрямки сучасної психотерапії (когнітивно-поведінкова терапія, психоаналітична терапія, гуманістична терапія, системна терапія, арт-терапія, гештальт-терапія, екзистенційна терапія та інші);
- наукові основи та теоретичні концепції кожного напрямку психотерапії;
- принципи, методи та техніки, що використовуються в сучасних психотерапевтичних підходах;
- основи психопатології, на яких ґрунтуються різні психотерапевтичні методи та їх ефективність у лікуванні психічних розладів;
- етичні аспекти психотерапевтичної роботи, зокрема принципи конфіденційності, добровільності, інтервенції в межах професійної компетенції;
- сучасні дослідження в галузі психотерапії та новітні методи інтеграції різних терапевтичних підходів.

Уміти:

- аналізувати психотерапевтичні ситуації та обирати відповідний підхід до роботи з пацієнтами, залежно від їхнього діагнозу, особливостей та запитів;
- застосовувати базові техніки психотерапії в практичній роботі (психоаналітичні, когнітивно-поведінкові, гуманістичні, арт-терапевтичні тощо);
- планувати та проводити інтерв'ю з пацієнтами, оцінюючи їхній психоемоційний стан і потреби для подальшої терапевтичної роботи;
- інтегрувати різні методи психотерапії, якщо це необхідно для конкретного випадку (наприклад, поєднання когнітивно-поведінкової терапії та арт-терапії);
- оцінювати ефективність застосовуваних психотерапевтичних підходів і коригувати методи на основі зворотного зв'язку від пацієнта;
- дотримуватися етичних стандартів психотерапевтичної практики, забезпечуючи довіру та безпеку пацієнта;
- підтримувати саморефлексію та професійний розвиток для підвищення кваліфікації у різних напрямках психотерапії.

9. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасні методи і техніки психотерапії. Інтеграція і діалог» складається з 2 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Поняття методу в психотерапії

Тема 1. Зміст і процес розробки психотерапевтичного методу

Тема 2. Поява нових методів та встановлення дієвості й ефективності психотерапевтичних втручань

Тема 3. Еволюція поглядів на психотерапію

Тема 4. Класичні методи і підходи у психотерапії

Тема 5. Новітні методи психотерапії.

Змістовний модуль 2. Дослідження та інтеграція в психотерапії

Тема 1. Інтегративний шлях появи нових методів

Тема 2. Інтеграція підходів у психотерапевтичній практиці

Тема 3. Інтегративний підхід до супервізії психотерапії

10. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Поняття методу в психотерапії				
Тема 1. Зміст і процес розробки психотерапевтичного методу	12	2	0	10
Тема 2. Поява нових методів та встановлення дієвості й ефективності психотерапевтичних втручань	14	2	2	10
Тема 3. Еволюція поглядів на психотерапію	12	2	0	10
Тема 4. Класичні методи і підходи у психотерапії	20	6	4	10
Тема 5. Новітні методи психотерапії.	16	2	4	10
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	<i>74</i>	<i>14</i>	<i>10</i>	<i>50</i>
Змістовний модуль 2. Дослідження та інтеграція в психотерапії				
Тема 1. Інтегративний шлях появи нових методів	12	2	0	10
Тема 2. Інтеграція підходів у психотерапевтичній практиці	16	2	4	10

Тема 3. Інтегративний підхід до супервізії психотерапії	18	2	4	10
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	<i>44</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>30</i>
Залік	2		2	
Усього, годин	120	20	20	80

11. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Змістовий модуль 1. Поняття методу в психотерапії Тема 1. Зміст і процес розробки психотерапевтичного методу Тема 2. Поява нових методів та встановлення дієвості й ефективності психотерапевтичних втручань Тема 3. Еволюція поглядів на психотерапію Тема 4. Класичні методи і підходи у психотерапії Тема 5. Новітні методи психотерапії.	50
2	Змістовий модуль 2. Дослідження та інтеграція в психотерапії Тема 1. Інтегративний шлях появи нових методів Тема 2. Інтеграція підходів у психотерапевтичній практиці Тема 3. Інтегративний підхід до супервізії психотерапії	30
Всього		80

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Каліна, Н. Ф. (2010) Психотерапія : підручник К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Кісарчук, З. Г., Гребінь, Л. О., Гурлева, Т. С., Данилевський, І. А., Демидюк, Н. П., Єрмусевич, О. І., ... & Юрченко, Т. П. (2012). Соціокультурні чинники становлення сучасної парадигми психотерапевтичної допомоги особистості.
3. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Лазос, Г. П., Гурлева, Т. С., Плєскач, Б. В., Гребінь, Л. О., ... & Уркаєв, В. С. (2020). Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія.
4. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Онищенко, Г. І., Лазос, Г. П., Гребінь, Л. О., Юрченко, Т. П., ... & Уркаєв, В. С. (2014). Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах.
5. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Онищенко, Г. І., Лазос, Г. П., Гребінь, Л. О., Юрченко, Т. П., ... & Уркаєв, В. С. (2014). Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах.
6. Когнітивна психотерапія розладів особистості. (2024) Аарон Т. Бек, Деніз Д. Девіс, Артур Фріман. – К. Науковий світ. 224с.

7. Лазос, Г. П. (2014). Технології застосування групової кататимно-імагінативної психотерапії (ГКІП) у роботі з підлітками. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки*, (43), 99-108.
8. Основи психотерапії (2024). /за ред. Сєдих К., Фільц О.- К.: Академія
9. Основи психотерапії : навч. посіб. / В.І.Банцер, Л.О. Гребінь, З.В. Гривул [та ін.] ; під заг. ред. К. В. Сєдих, О. О. Фільц. – Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. – 329 с.
10. Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd ed.). Los Angeles: Sage
11. Griffin, E. (2012). *A first look at communication theory* (8th ed.). New York: McGraw Hill
12. Holton, E. F., & Burnett, M. F. (2005). *The basics of quantitative research. Research in organizations: Foundations and methods of inquiry*, 29-44.
13. Johansson, L. G. (2016). *Philosophy of science for scientists*. Heidelberg/New York / London: Springer.
14. Karmasin, M. & Ribing, R. (2011). *Die Gestaltungswissenschaftlicher Arbeiten*. (6th ed.). Vienna: UTB
15. Milman, N. (2020, July). *Paradigms of Instruction and Assessment*. Retrieved from <http://www.nadasisland.com/doc/paradigms/>
16. Norcross, J. C., & Lambert, M. J. (2018). *Evidence-Based Psychotherapy: Theoretical and Practical Perspectives*. New York, NY: The Guilford Press.
17. Norcross, J. C., & Wampold, B. E. (2018). The efficacy of psychotherapy. In J. C. Norcross (Ed.), *Psychotherapy Relationships That Work* (3rd ed.) (pp. 367-389). New York, NY: The Guilford Press.
18. Zimbardo, P. G. & Gerrig, R. G. (1999). *Psychologie*. Berlin, Heidelberg, New York: Springer

Додаткові:

1. Лазос, Г. П. (2022). Психологи і війна: зміна парадигми надання психологічної/психотерапевтичної допомоги та резильєнтність фахівця. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, (3 (27)), 37-47.
2. Lazos, G., Velykodna, M., Karamushka, L., Pysarenko, T.; Klymenko, I., Deputatov, V. (2024). Evidence-based practice in psychology: Predictors of utilization among Ukrainian psychologists. *International journal of Psychology*, 59 (S1), 3547, 275-275. <https://doi.org/10.1002/ijop.13176>
3. Velykodna, M., Butsykin, Y., Dorozhkin, V., Lupis, A., Melnychuk, T., Nalyvaiko, N., Pavlovska, O., Pustovoyt, M., Tkalych, M., Yakushko, O. (2024). Inscribing a New Page In the History Of Ukrainian Psychoanalysis During the Wartime: The Call for Contributions. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*. <http://doi.org/10.1002/aps.1861>

4. Velykodna, M., Nalyvaiko, N., Pavlovska, O., Arshevska-Guérin, O. & Butsykin, Y. (2024). Ethical challenges in psychoanalytic practice in wartime: conference report, Kyiv, Ukraine, 2023, Psychodynamic Practice, DOI: 10.1080/14753634.2023.2258036

Інформаційні ресурси:

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ
2. <https://npa-ua.org/>
3. <https://upa.org.ua/>
4. <https://www.efpa.eu/>
5. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
6. <https://iaapsy.org/>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. <https://www.apa.org/>
9. <https://www.who.int/>
10. <https://www.isbd.org>
11. <https://www.fda.gov>
12. <https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0>
13. <https://aapp.org>
14. <https://psychiatryonline.org>
15. <https://ukraine-psychotherapy.org>
16. <https://www.ilae.org>

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація

Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну

навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Таблиця конвертації середньої арифметичної в кількість балів ECTS

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
1	2	3	4
4,93-5,0	60	3,90-3,85	44
4,87-4,80	59	3,84-3,78	43
4,81-4,73	58	3,77-3,72	42

4,74-4,69	57	3,71-3,66	41
4,68-4,60	56	3,65-3,59	40
4,61-4,56	55	3,58-3,53	39
4,55-4,49	54	3,52-3,46	38
4,48-4,43	53	3,45-3,40	37
4,42-4,36	52	3,39-3,33	36
4,35-4,30	51	3,32-3,27	35
4,29-4,24	50	3,26-3,20	34
4,23-4,17	49	3,19-3,14	33
4,16-4,11	48	3,13-3,07	32
4,10-4,04	47	3,06-3,01	31
4,03-3,98	46	3,0	30
3,97-3,91	45		

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;

- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.